

Til: Kompetanseutvalget
Fra: Norsk Industri
Dato: 30. april 2010
Sak: Læringsutbyttebeskrivelser - EQF

Høring - Forslag til læringsutbyttebeskrivelser (deskriptorer) for fag- og yrkeskompetanse i et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring

Norsk Industri takker for muligheten til å kunne gi innspill til arbeidet med implementering av europeisk kvalifikasjonsrammeverk. Vi er prinsipielt positiv til et europeisk kvalifikasjonsrammeverk. Industrien i Norge er veldig internasjonale med hensyn til både våre handelspartnere og våre ansatte. Vi er avhengig av gode europeiske ordninger for å få tilgang på den kompetanse og arbeidskraft vi trenger.

Vi er usikker på behovet for et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Det viktigste for oss er at det norske systemet knyttes nærest mulig opp til EQF. Vi er usikre på om et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk kan gjøre dette mer uoversiktlig og vanskeligere enn nødvendig. Vi vil unngå nasjonale avvik fra EQF.

Vi ser ingen behov for å lage et ekstra system som skiller seg fra EQF slik Irland har gjort. Vårt utdanningssystem er lett forståelig sett opp mot EQF og vi bør ikke gjøre det mer komplisert enn det trenger å være. Vi ønsker et fullintegret kvalifikasjonsrammeverk.

Tema 1 – Problemstillinger knyttet til livslang læring og mobilitet

Norsk Industri forstår at det er stort fokus på livslang læring i denne prosessen. Vi vil understreke at dette skal gjøre utdanningssystemet mer oversiktlig og motivere til livslang læring, men ikke være et verktøy i seg selv. Livslang læring og realkompetansevurdering kan kun skje gjennom de etablerte formelle ordningene i utdanningssystemet.

En skal ikke kunne realkompetansevurderes til for eksempel nivå 5. Realkompetansevurdering skal kunne gi avkorting i forhold til studiekrav og inngang til eksamen i et fag, med henhold til læreplan. Det blir dermed en inngang til å kunne oppnå en formalkompetanse gjennom prøving.

Det er to grunner til at det ikke er mulig å realkompetansevurderes inn på et gitt nivå. Det ene er at det vil undergrave hele vårt utdanningssystem. Du kan ikke oppnå en formell kompetanse uten prøving. Uansett hvor mange år du arbeider med helse, blir du ikke lege uten å ta legestudiet. Hvis Norge skal henge med internasjonalt som kunnskapsnasjon må det samme gjelde innen alle utdanningsløp. Hvis du har arbeidet i mange år innen et relevant arbeidsfelt, kan

du få avkorting i et obligatorisk utdanningsløp, men må like fullt gjennom en avsluttende prøving av kompetansen i henhold til gjeldende læreplaner.

Den andre grunnen er at dette er et system som skal beskrive utdanninger, *ikke* individer. Det er ikke mulig å havne på et "mellomnivå" dersom du ikke har fullført et studium, fordi det er ikke du som person som skal vurderes og settes på et nivå. Det er dine utdanninger. Dersom du har to fagbrev i automasjon og kjemiprosess, samt en bachelor som ingeniør har du flere utdanninger på forskjellige nivå. Grunnskole på nivå 2, ungdomsskole på nivå 3, to fagbrev på nivå 4 og ingeniørutdanning på nivå 6. Det betyr ikke at du er et individ på nivå 6, men at du har flere utdanninger på forskjellige nivå. Dette er et system for å harmonisere systemer, ikke et system for å nivåplassere individer.

Tema 2 – Problemstillinger vedrørende læringsutbyttebeskrivelser

Vi mener læringsutbyttebeskrivelsene skal reflektere innholdet i faget, altså læreplanen. Disse bør være nært knyttet til læreplanene og ikke ta med andre attributter ved norske fagarbeidere som ikke er en del av læreplanen eller som er etterprøvbart. Påstanden om at norske fagarbeidere er mer selvstendige enn andre fagarbeidere er et slikt eksempel.

Selvstendighet er ikke nedfelt i læreplanen og er mer kulturelt betinget, på samme måte som det er kortere avstand mellom ledelse og operatør i Norge enn i mange andre land. Om norske fagarbeidere er mer selvstendige enn svenske eller russiske, så er det i ikke som følge av læreplanen.

Det er viktig at dette skal beskrive det norske utdanningssystemet, ikke endre det. Men for å oppnå noen av de målene dere setter i høringen er det mulig det er nødvendig med mer dokumentasjon. For eksempel en skriftlig sentralgitt prøve i tillegg til fag-/svenneprøven for å dokumentere teoretisk kunnskap. Arbeidet med gjennomgående dokumentasjon er også relevant med hensyn til lettere å kunne gjøre realkompetansevurdering.

Tema 3 – Problemstillinger vedrørende nivåplassering

Vi ser det som hensiktsmessig at alle fagbrev legges på nivå 4. Det er enkeltelte fagbrev hvor det kan argumenteres for at det kan legges på et eget nivå, men vi mener det har en egenverdi å beholde samtlige på samme nivå. Noe av hensikten med å opprette et europeisk kvalifikasjonsrammeverk er å gjøre utdanningssystemet oversiktlig og kompatibelt for utenforstående. Norsk Industri mener det norske utdanningssystemet er svært oversiktlig og at vi har en lang tradisjon med at utdanningene bygger på hverandre.

Det er derfor hensiktsmessig at fag-/svennebrev ligger på nivå 4, sammen med studieforbereidende. At fagskole er på nivå 5, og bachelor, master og doktorgrad på henholdsvis 6, 7 og 8. Hvis vi skal splitte og fordele fag-/svennebrev på forskjellige nivåer så vil kvalifikasjonsrammeverket ha motsatt effekt av det som var tiltenkt. Det vil få det norske utdanningssystemet til å fremstå mer fragmentert og uoversiktlig enn det egentlig er.

Det vil også gjøre det vanskeligere for norske fagarbeidere å reise ut og for utenlandske å komme til Norge. Industrien i Norge er helt avhengig av å kunne hente inn utenlandske fagarbeidere for å få dekket arbeidskraftbehovet. Å legge

enkelte norske fagbrev på et høyere nivå vil byråkratisere og vanskeliggjøre prosessen med å hente inn utenlandske fagarbeidere. Dette vil innebære en reduksjon av konkurransekraften til norske bedrifter.

Det vil også gjøre kvalifikasjonsrammeverket svært uoversiktlig. Selv om enkelte fagbrev er mer omfattende enn andre, er de ikke på fagskolenivå. Fagskolenivået må derfor være over fagbrevene. Samtidig er ingen fagskoler på bachelornivå. Det er et klart skille mellom bachelorutdanning på akkrediterte høgskolestudier og fagskole. Fagskolene må dermed være lavere enn nivå 6. Det fremstår derfor for oss som svært hensiktsmessig å ha fagskolene på nivå 5 og fag-/svennebrev på nivå 4.

Innenfor fagene som er industrirelevant ville for eksempel Kjemiprosess og Automasjon være aktuelle for et høyere nivå. Det er imidlertid viktig at det ikke gis unntak fra regelen om at alle skal ligge på samme nivå. Hvis noen får unntak, vil vi alle måtte gå gjennom alle fagene for få frem forskjellene. Norsk Industri er som sagt heller av den oppfatning at vi bør fokusere på likhetene og heller beskrive eventuelle nivåforskjeller på andre måter enn gjennom kvalifikasjonsrammeverket.

Selv om høringen om nivå for fagskolene ikke er sendt ut ennå, vil vi understreke viktigheten av å ha alle fagskolene på nivå 5. De er over videregående opplæring, men helt klart under bachelor. Det er harde og nødvendige krav for å kunne få akkreditert høgskoleutdanning. Høgskoleutdanningene er forskningsbaserte og skjer på institusjoner med høyt akademisk kompetent personale. Det er en betydelig forskjell fra fagskolene. Vi vil derfor understreke viktigheten av at alt fra og med nivå 6 er forbeholdt høyere utdanning.